

KÖZBESZERZÉSI IRÁNYTÚ

Az aránytalanul alacsony ár a közbeszerzési eljárásokban. Az ajánlattevői árképzési szabadság jogi és filozófiai határai a szélsőséges versenyhelyzetek árnyékában

IX. rész

Abnormally Low Prices in Public Procurement Procedures. The Legal and Philosophical Limits of Tenderers' Pricing Freedom in the Shadow of Extreme Competitive Situations
Part IX.

Dr. Pfeffer Zsolt PhD., felelős akkreditált közbeszerzési szaktanácsadó, egyetemi adjunktus

Pécsi Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Kar Pénzügyi Jogi és Gazdasági Jogi Tanszék

DOI: 10.37371/KEP.2026.6.3

Címszavak: közbeszerzés, aránytalanul alacsony ár, ajánlatok bírálata, árképzés, piaci ár

Keywords: public procurement, abnormally low price, evaluation of tenders, pricing, market price

Absztrakt

A közbeszerzések területén az ajánlattevői árképzés szabadságából kell kiindulni, azonban a közbeszerzési jogi szabályozás az ajánlatkérő kötelezettségévé teszi az ajánlati árak vizsgálatát abból a szempontból, hogy azok aránytalanul alacsonynak tekinthetők-e. Ha agyályos az, hogy a megajánlott áron a szerződés teljesíthető, biztosítható-e a fedezet valamennyi költségre, akkor külön eljárásban kell esélyt adni az ajánlattevőnek arra, hogy bizonyítsa objektív módon azt, hogy az adott ár a felmerült gyanúval szemben nem tekinthető aránytalanul alacsonynak. Meg kell győznie az ajánlatkérőt a teljesíthetőségről részletes számításokkal és különböző dokumentumokkal az erre vonatkozó ajánlatkérői felhívás alapján, ennek megfelelően kell az ajánlatkérőnek döntenie az érvényességről, illetve érvénytelenségről. A tanulmány célkitűzése az esetjog elemzésével e folyamat részletes bemutatása, kitérve az árképzés néhány más jogi, illetve elméleti (filozófiai) kérdésére is.

Abstract

In the field of public procurement, the starting point should be the freedom of tenderers to set prices, however, public procurement law regulations make it the obligation of the contracting authority to examine tender prices from the perspective of whether they can be considered abnormally low. If there is concern about whether the contract can be performed at the offered price and whether coverage for all costs can be ensured, then the tenderer must be given a chance in a separate procedure to prove objectively that the given price cannot be considered abnormally low against the suspicion that has arisen. He must convince the contracting authority of the feasibility of performing it with detailed calculations and various documents based on the relevant call for tenders, and the contracting authority must decide on the validity or invalidity accordingly. The objective of the study is to present this process in detail by analyzing case law, also addressing some other legal and theoretical (philosophical) issues of pricing.

A további, kiegészítő indokolás kérése

A vonatkozó törvényi szabályozás és ennek értelmezése

Ahogy arról már szó volt, az aránytalanul alacsony ár gyanújával illetett ajánlat teljesíthetőségéről való meggyőződés egy, az ajánlatkérő meggyőzésére irányuló eljárás, amely adott esetben nem szűkíthető le egy

„egy kérdés – egy válasz” folyamatra olyan értelemben, hogy csak egyszer lehet (kell) kérdezni, és arra csak egyszer lehet (kell) válaszolni. (Téves az a jogértelmezés, amely szerint az „irreálisan alacsony ellenszolgáltatást tartalmazó ajánlat esetén akár többször is ne lenne az ajánlatkérőnek lehetősége arra, hogy indokolást kérjen az ajánlati ár vállalhatóságával, teljesíthetőségével

kapcsolatban.”)¹ Előfordulhat ugyanis az, hogy az első körben kapott ajánlattevői indokolásban rögzített válaszok nem elegendőek, továbbra is bizonytalan, aggályos a válasz elfogadhatósága, mert további adatokra, magyarázatokra, dokumentumokra, illetve ellentmondások feloldására van szükség a megalapozott ajánlatkérői döntéshozatalhoz. Ahogyan az első indokoláskérésre, úgy erre is alkalmazandó az az alapvető elvárás, hogy pontos, egyértelmű kérdéseket kell megfogalmazni. Egyébként, ha az első indokoláskérés nem elég részletes, nélkülözi a konkrét kérdéseket, akkor a további, kiegészítő indokoláskérést sincs mire építeni, hiszen nem lehet „[m]egállapítani, hogy mihez képest kétséges az indokolás elfogadhatósága, nem lenne egy alap indokoláskérés, amelyhez képest további kiegészítő indokolást lehetne kérni.”² Emellett ugyanúgy vonatkozik rá egyfajta kötöttség is. („Az ajánlatkérői kiegészítő indokolásadásra való felhívás köti az ajánlatkérőt és az ajánlattevőt is, a kiegészítő indokolásadásra való felhívást az ajánlattevő nem támadta jogorvoslati kérelemmel. Ebből következően az ajánlattevőnek az ajánlatkérő által kért indokolást szükséges megadnia. Az ajánlattevő kötelessége az ajánlati ára megalapozottságára vonatkozó minden tény, adatot, kalkulációt az ajánlatkérő rendelkezésére bocsátani.”)³ Vannak azonban olyan kockázatok, problémák, amelyek e további, kiegészítő indokoláskéréshez kapcsolódnak, így különösen a következőkre kell kitérni: mikor zárul, mikor zárható le az ajánlattevővel az e tárgyban folytatott kommunikáció, hol húzódnak ezen eljárási cselekmény határai? Jogosultság vagy kötelezettség az újabb kérdések megfogalmazása az ajánlatkérő részéről, mennyiben kérhető rajta ezek számon? Milyen lehetőségei vannak az ajánlattevőnek az alátámasztás körében, meddig részletezés, magyarázat, amely elfogadható, és milyen határt átlépve objektivitást megdöntő, érvénytelenséghez vezető jogellenes módosítás?

A számos kérdés megválaszolásához elsőként a Kbt. szövegét célszerű részletesebben elemezni. A *törvényi szabályozás* úgy fogalmaz, hogy „Az ajánlatkérő az in-

dokolás elfogadhatóságának megítéléséhez – ha az elfogadhatóság kétséges – további kiegészítő indokolást kérhet az ajánlattevőtől, a többi ajánlattevő egyidejű értesítése mellett.”⁴ A jogszabály a „kérhet” kifejezést használja, amelyből az a következtetés is levonható lenne egyszerű nyelvtani értelmezés alapján, hogy ez pusztán egy lehetőség: „A Döntőbizottság gyakorlata egységes a tekintetben, hogy ajánlatkérő szabadon mérlegelheti, hogy elegendő információ áll-e rendelkezésére az ajánlatok érvényességéről való döntéshez vagy további adatokat kér-e; és neki kell meghatároznia, hogy meggyőződéséhez milyen adatokra és információkra van szüksége. Az ajánlatkérőnek ennek során figyelemmel kellett lennie arra, hogy sem az üzleti titkot, sem az ajánlati kötöttséget ne sértse, emellett egyértelműen és pontosan előírja, hogy mely nyilatkozatok és dokumentumok benyújtását várja el az adott ajánlattevőtől.”⁵ Vagyis az ajánlatkérő szabad döntésén is múlhat az, hogy mikor zárja le a folyamatot, azaz hogy ad-e további lehetőségeket az ajánlattevőnek szükség szerint az ajánlati ára alátámasztása érdekében, vagy egyoldalúan véget vet az eljárásnak, és bár hiányosak az adatok, ugyanakkor lenne lehetőség a tisztázásra, azonban ezt nem biztosítja. Viszont ez – ahogy látható lesz – nem így van, a jogszabályi „lehetőség” ugyanis „kötelezettség” abból kiindulva, hogy az ajánlatkérőnek az ajánlatokat el kell bírálni, és ha e törvényi kötelezettség teljesítéséhez további indokoláskérésekre van szükség, akkor ezzel a lehetőséggel élni kell, tehát a további, kiegészítő indokoláskérés lényegében egy kötelezettség – de nem határok nélkül. Az egyik fő kérdés tehát az, hogy mikor, hogyan zárható le az indokoláskérési „kontradiktórius” eljárás, mikor kell, illetve lehet véget vetni a kommunikációnak, a vizsgálatot megalapozó konzultációnak. E határok kijelölése azért is fontos, mert „nem lehet helye ismételt felhívásnak, mert a Kbt. [...] csak további, a megadott árindokolásra épülő tájékoztatókérés lehetőségét biztosítja. A törvény alapelveiből következően nyílt eljárásban az ajánlatkérő és az ajánlattevők között ebben a helyzetben sem alakulhat ki tárgyalásos

¹ A Kúria Kfv.III.37.025/2014/4. számú ítélete.

² A KDB D.299/17/2025. számú határozata, [35].

³ A KDB D.597/26/2023. számú határozata, [62]. A Fővárosi Törvényszék 106.K.701.441/2024/10. számú ítélete a bírságot kiszabó rendelkezését megsemmisítette és a KDB-t e körben új eljárásra kötelezte.

⁴ A Kbt. 72. § (3) bekezdésének 1. mondata.

⁵ A KDB D.597/28/2025. számú határozata, [67], a KDB D.106/22/2026. számú határozata, [62].

situáció, mert annak törvényi biztosítékai nem adóttak.”⁶ Megjegyezhető, hogy a „konzultáció” és a „tárgyalás” közötti határvonal megtartása például a keretmegállapodásos eljárás kapcsán is hangsúlyos lehet, hiszen törvényi felhatalmazás hiányában tárgyalások folytatására nincs lehetőség. („A Döntőbizottság megítélése szerint valamennyi olyan esetben, ahol a jogalkotó szándéka arra irányul, hogy lehetőséget adjon tárgyalás lefolytatására, így a keretmegállapodásos eljárás első szakaszában, [...] ott a tárgyalás lehetősége, a tárgyalásos eljárás alkalmazásának szabálya a törvényben megfogalmazásra kerül.”)⁷

Alapvető, a különböző közbeszerzési törvényeken átívelő elv a „kérhet” kifejezés értelmezésére a következő: a további, kiegészítő indokoláskérésnek „[a] rendeltetése épp annak biztosítása, hogy az ajánlatkérő teljes körű bemutatást kapjon a vállalásról és annak alapján megalapozottan meg tudja ítélni a vállalás teljesíthetőségét. A konkrét esetben a benyújtott indokolás alapján nem vonható le megalapozott következtetés sem a gazdasági ésszerűséggel összeegyeztethetőségre, sem arra, hogy a vállalás nem egyeztethető össze a gazdasági ésszerűséggel. Emiatt a jelenlegi helyzetben [...] ténybeli és jogi alap sem áll még fenn az ajánlat érvénytelenné nyilvánítására, így azt jogsértően alkalmazta az ajánlatkérő. A [...] meggyőződési kötelezettségét ajánlatkérő köteles teljesíteni, melyet követően hozható az érvényesség vagy érvénytelenség kérdésében jogszerű és megalapozott döntés. Felhívja a Döntőbizottság ajánlatkérő figyelmét arra, hogy a további tájékoztatás kérése akkor tölti be funkcióját, ha nem általános jelleggel műszaki, gazdasági, jogi indoklásra, illetve dokumentumok, adatok szolgáltatására hivatkozik, hanem nevesíti a már benyújtott indokolás azon részeit, amelyekhez azt alátámasztó dokumentum csatolását kéri, illetve amelyek megítéléséhez a konkrét projektre, annak műszaki tartalmára konkretizált tájékoztatás szükséges.”⁸ A KDB ezt még a Második Kbt. kapcsán fogalmazta meg, nem az ár, hanem az egyéb teljesíthetetlennek ítélt kötele-

zettségvállalások jogi megítélése körében, azonban a bírósági megállapítás szerint „Amennyiben az ajánlatkérő számára nem volt meggyőző és megfelelően alátámasztott az indokolás, úgy ezen tájékoztatáskérés a lehetősége, ebben az esetben a kötelezettsége is volt.”⁹ Az ár kapcsán pedig azt rögzítették, hogy „A törvényi szabályozás a további tájékoztatás kérését lehetőségként biztosítja, ugyanakkor a joggyakorlatban ennek elmaradása adott esetben megalapozatlanná is teheti ajánlatkérő döntését, ez biztosít ugyanis lehetőséget arra, hogy amennyiben szükséges, az ajánlattevő az indokolásában közöltesse okirati bizonyítékokkal, vagy további tájékoztatással is alátámassza.”¹⁰ Ennek megfelelően állapítható meg a jogsértés a hatályos jogszabályi környezetben is. Így egy esetben az nyert megfogalmazást, „hogy az ajánlatkérő a következőkben semmilyen eljárási cselekményt nem végzett a bizonytalanság, kétség feloldása és a közös ajánlattevők ajánlatának esetleges érvényessé tétele érdekében.” Pedig „A Döntőbizottság álláspontja szerint az ajánlatkérőnek lehetősége lett volna a Kbt. 71. § (1) bekezdése szerint felvilágosítást, illetve a Kbt. 72. § (3) bekezdése szerinti kiegészítő indokolást kérni a közös ajánlattevőktől a bizonytalanság tisztázása érdekében.”¹¹ Egy másik esetben pedig úgy fogalmaztak, hogy „Az ajánlatkérőnek a benyújtott indokolás alapján további kiegészítő indokolást kellett volna kérnie, mely során az árindokolásban megjelölt adatok, számítási levezetések hiányosságait fel kell tárnia, s amennyiben a benyújtott kiegészítő indokolás benyújtásra kerül, úgy döntést kell hoznia az árindokolás elfogadhatósága körében...”¹² Ennek megfelelően az ajánlatkérő nem hagyatkozhat feltételezésekre, hiszen „az ajánlatkérőnek az aránytalanul alacsony ár vizsgálata során meggyőződéssel alapuló megalapozott döntést kell hoznia, döntése nem alapulhat pusztán feltételezésen.”¹³ Egy esetben az ajánlatkérő maga is csak feltételezte, hogy a nyertes ajánlattevő a XIV. tétel sor alatt kalkulált a távfelügyelet biztosításának költségével, abból kiindulva, hogy a becsült érték számításakor

⁶ A Fővárosi Törvényszék 3.Kf.650.120/2014/8. számú ítélete.

⁷ A KDB D.517/14/2008. számú határozata.

⁸ A KDB D.329/11/2011. számú határozata. A kereset elutasításáról ld. a Fővárosi Törvényszék 14.K.34.620/2011/7. számú ítéletét.

⁹ A Fővárosi Törvényszék 14.K.34.620/2011/7. számú ítélete.

¹⁰ A KDB D.834/11/2011. számú határozata.

¹¹ A KDB D.874/9/2016. számú határozata.

¹² A KDB D.495/18/2019. számú határozata, [14].

¹³ A KDB D.111/19/2022. számú határozata, [59].

ő maga is így járt el. A KDB megállapította a jogsértést a további, kiegészítő indokoláskérés elmaradása okán. Úgy fogalmaztak, hogy „Az ajánlatkérő nem határozta meg az e feladat kapcsán felmerülő munka mennyiségét, ahogy azt sem, hogy annak költségével az ajánlattevőknek miként is kell számolniuk. Az ajánlattevőket az árképzés vonatkozásában normatív előírások nem köttették. Az ajánlati ár meghatározása tehát az adott ajánlattevő saját költségszámításán alapulhatott, így kizárólag ő határozhatott arról, hogy a távfelügyelet biztosításának költségvonzatát a közvetlen vagy a közvetett költségek közé sorolja-e.”¹⁴ Ugyancsak kifogásolható, ha nem derül ki az, hogy számoltak-e a vámok, illetve vámkezelés költségével.¹⁵ Nemcsak a költségek részletezésének elmaradása, hanem a kijelentést alátámasztó dokumentum csatolására való felhívás elmaradása is jogsértő lehet. Egy készülék beszerzési árára vonatkozó indokolásában az ajánlattevő annyit rögzített, hogy az ár a megajánlott készülék „rendkívül kedvező bevezető árán” alapul, és hogy a gyártó szeretne az ajánlatkérő eszközparkjának része lenni. A KDB megállapította, hogy jogsértő módon maradt el a további, kiegészítő indokoláskérés, ugyanis „Ezen indok önmagában nyilvánvalóan nem alapozza meg önmagában az indokolás elfogadhatóságát, hisz az nem az ajánlati árat indokolja, hanem kizárólag az ajánlattevő ajánlati szándékát mutatja. Az árindokolásnak ebben a körben éppen azt kellene alátámasztani, hogy az ajánlattevő hivatkozott szándéka érdekében tett aránytalanul alacsony áron a szerződés valóban teljesíthető. Önmagában viszont az árindokolásban tett nyertes ajánlattevői indokolás nyomán – anélkül, hogy ezen nyilatkozatnak bármiféle bizonyítéka csatolásra került volna – az ajánlatkérő jogsértő módon hozta meg a döntését, hisz önmagában ezen nyilatkozatból megfelelő döntést hozni nem lehetett. A hivatkozott Kúriai döntés nyomán az árindokolás megfelelısége körében sokféle bizonyíték

elfogadható lett volna, melyek közül értelemszerően a gyártói nyilatkozat hangsúlyos, ámde nem feltétlenül kizárólagos.”¹⁶ Vagyis „Az indokoláskérési eljárás akkor fejeződik be, ha az ajánlatkérő a bírálat során az érvényességről vagy érvénytelenségről megfelelő döntést tud hozni.”¹⁷ Ennek megfelelően kell megítélni a következő helyzetet: „Az indokolásban, kiegészítő indokolásban foglalt adatok összessége, annak elfogadhatósága nem volt kétséges, ezért további kiegészítő indokolás kérését nem tette szükségessé.”¹⁸ Ennek elvi alapját az képezheti, hogy „A Kúria a Kfv.IV.37.033/2023/5. (KJD2023. 7.) számú ítéletében elvi éllel kimondta, hogy az ajánlatkérő számára lehetőség, de nem feltétlen kötelezettség a Kbt. 72. § (3) bekezdése szerinti kiegészítő indoklás kérése.”¹⁹ Vagyis az „ajánlatkérőnek addig kell biztosítania az ajánlattevő számára a további kiegészítő indokolások benyújtásának a lehetőségét, amíg az indokolásokban szereplő tények, adatok alapján az ajánlati ár megalapozottságáról dönteni tud, amely azt jelenti, hogy meg tudja az indokolások alapján megalapozottan ítélni, hogy azon ajánlat érvényes vagy érvénytelen. Nem azt jelenti, hogy addig kell indokolást kérnie az ajánlatkérőnek az ajánlattevőtől, amíg az ajánlata, indokolása elfogadható nem lesz.”²⁰ Ebben a körben ugyanis figyelembe kell venni azt, hogy mi a további, kiegészítő indokoláskérés célja: „a kiegészítő indokolás arra szolgál, hogy a már benyújtott indokolásban szereplő adatokat az ajánlattevő még alaposabban kifejtse, alábontsa a költségeket, további adatokkal kiegészítse az indokolásait annak érdekében, hogy az ajánlatkérő megalapozott döntést tudjon hozni az ajánlat elfogadhatósága kapcsán. Az egymásnak ellentmondó indokok, adatok tisztázására nem szolgál a kiegészítő indokolás. Amennyiben az indokolásokban eltérő, ellentmondásos tények, adatok szerepelnek, azok tisztázására nincs lehetőség, azon esetben az ajánlat érvénytelen.”²¹ Különösen igaz lehet ez akkor, ha az ajánlattevő az elírásokat,

¹⁴ A KDB D.111/19/2022. számú határozata, [58].

¹⁵ Ld. a KDB D.91/13/2019. számú határozatának [47] pontját.

¹⁶ A KDB D.91/13/2019. számú határozata, [45].

¹⁷ A KDB D.169/13/2025. számú határozata, [69].

¹⁸ A KDB D.52/15/2023. számú határozata, [49].

¹⁹ A KDB D.82/19/2025. számú határozata, [69]. Ld. a Kúria Kfv.IV.37.033/2023/5. számú ítéletének [51] pontját.

²⁰ A KDB D.296/27/2020. számú határozata, [90]–[91]. A kereset elutasításáról ld. a Fővárosi Törvényszék 103.K.707.389/2020/17. számú ítéletét.

²¹ A KDB D.296/27/2020. számú határozata, [90]–[91]. A kereset elutasításáról ld. a Fővárosi Törvényszék 103.K.707.389/2020/17. számú ítéletét.

tévesztéseket nem javítja később sem.²² Egy másik esetben viszont másképpen foglaltak állást az *ellentmondásokból* levonandó következtetés kapcsán: „A Döntőbizottság megállapította, hogy az árindokolás és a kiegészítő árindokolások ellentmondásossága miatt az ajánlatkérőnek a Kbt. 72. § (3) bekezdése alapján további kiegészítő indokolás kérésére lett volna lehetősége. A Kbt. 72. § (3) bekezdése nem tartalmaz arra vonatkozóan korlátozást, hogy hány alkalommal lehet további kiegészítő indokolást kérni. Tekintettel arra, hogy az árindokolás és a kiegészítő árindokolások között ellentmondások voltak, azok alapján az ajánlatkérő nem győződhetett meg arról, hogy az ajánlat aránytalanul alacsony ellenszolgáltatást tartalmaz. A Döntőbizottság a fentiek alapján megállapította, hogy az ajánlatkérő [...] jogsértően nyilvánította érvénytelenné a kérelmező ajánlatát...”²³ Ugyanakkor ugyancsak érvénytelenséghez vezet az *adathiány*, amely akkor állhat elő, ha az ajánlatkérő kér további, kiegészítő indokolást, megadja, hogy milyen további elemek részletezését várja el, azonban az ajánlattevő ezt nem teljesíti. Egy esetben az ajánlatkérő kérte a kiegészítő indokoláskérés keretében annak bemutatását számszaki alátámasztással, hogy milyen cégköltséggel számolt az ajánlattevő, példalózó jelleggel pedig felsorolta az alábbiakat: a telephely rezszi- és energia költsége, munkaegészségügyi szolgáltatás, munkavédelmi költség, ügyvitel, munkahelyi irányítás, munkaszervezés és adminisztráció költsége, nyomtatvány, írószer, telefonköltség, bankköltség, biztosítások, adók. Az ajánlattevő a kiegészítő indokolása egy pontjára hivatkozott a válaszában, de az nem tartalmazta számszerűen a cégköltséget és azt sem, hogy a cégköltség számszerűen milyen költségelemből tevődik össze, az ajánlattevő válasza csak számítási módszert tartalmazott. A KDB megállapította, hogy az ajánlattevő nem teljesítette azon kötelezettségét, hogy az ár megalapozottságára vonatkozó minden tény, adatot, kalkulációt az ajánlatkérő rendelkezésére bocsásson, pedig az ajánlatkérő kérte ezen adatok bemutatását is, mert szüksége volt azokra a döntéshozatalhoz. A KDB szerint ezen „adathiány” folytán az ajánlatot érvénytelenné kellett volna nyilvánítani, az indokolásban meg-

dott adatok egyedi elemzése nélkül, az árindokolásba foglalt tények, adatok és kalkulációk minősítését megelőzően.²⁴ Az sem elegendő egyébként, ha az ajánlattevő a további, kiegészítő indokolásában csak a korábban benyújtott indokolására hivatkozik akkor, ha az ajánlatkérő az újabb felhívását már a korábbi adatok ismeretében bocsátja ki, és azon felüli adatok, számítások, kimutatások és tények megadását kéri az ajánlattevőtől. „Azzal, hogy az ajánlattevő visszautalt a korábban már benyújtott kiegészítő indokolására, így nem adta meg a választ, a további adatokat, számításokat, kimutatásokat az ajánlatkérő által feltett kérdésre, így nem tett eleget az ajánlatkérő kiegészítő indokolásadásra való felhívásában foglaltaknak. Ezen esetben, ha az ajánlattevő nem adja meg az ajánlatkérő által kifejezetten kért adatokat a kiegészítő indokolásában, akkor további kiegészítő indokoláskérésnek nincs helye, az ajánlattevő ajánlatát további vizsgálat nélkül érvénytelenné kell nyilvánítani.”²⁵ Vannak olyan esetek a fentiekből adódóan, amikor azt kell vizsgálni, hogy miképpen kell megítélni azt az esetet, ha az ajánlatkérő kifejezett felhívására az ajánlattevő nem közöl költségelemeket. Egy esetben az ajánlatkérő indokoláskérési felhívása magában foglalta a takarítási szolgáltatások egyes költségeleit, azonban ezekre nem kapott választ. A KDB vizsgálta azt, hogy „e körben kiegészítő indokolásadásra való felhívással feloldható lett volna-e a hiányosság”,²⁶ miután az érvénytelenné nyilvánítást az ajánlatkérő arra alapította, egyes kifejezetten nevesített költségek (bérpótlékok, irányítási költségek) bemutatása nem teljesült. A KDB szerint jogszerű volt az érvénytelenné nyilvánítás, Úgy fogalmaztak, hogy „kiegészítő indokolásadásra, illetve arra való ajánlatkérői felhívásra jelen esetben nem volt lehetőség, mert az a már beadott indokolásban szereplőkhöz kapcsolódó kiegészítő információk megadására irányul. Tárgybani esetben pedig az ajánlatkérő a hiányzó tételek tekintetében valójában csak az eredeti indokolásadásra való felhívás ismételt kiadásával tudta volna teljessé tenni a kérelmező indokolását, azonban erre nincs lehetőség a Kbt. szabályai szerint. A Fővárosi Törvényszék Kf.650.120/2014/8. számú ítéletében rámutatott, amennyiben az ajánlatkérő indokoláskérése

²² Ld. a KDB D.800/16/2025. számú határozatának [64] pontját.

²³ A KDB D.811/12/2025. számú határozata, [81]–[83].

²⁴ Ld. a KDB D.13/19/2025. számú határozatának [71]–[79] pontjait.

²⁵ A KDB D.15/25/2024. számú határozata, [158].

²⁶ A KDB D.54/20/2026. számú határozata, [49].

egyértelmű a tekintetben, hogy mely ajánlati elemek vonatkozásában és milyen információk megadását várja el, és az ajánlattevő nem adja meg a kért információkat, az ajánlatkérőnek nem kell további indokoláskérés keretében bekérni az ár megalapozottságának megítéléséhez szükséges adatokat. A további indokoláskérésre csak az ajánlattevő által megadott indokolás tekintetében kerülhet sor.”²⁷ Fontos ugyanakkor, hogy az ajánlatkérő milyen kérdést hogyan tett fel, mit hogyan vár el, hiszen ezek jelölik ki az ajánlattevői mozgásteret és utóbb az érvénytelenné nyilvánítás jogszerűségének határait, illetve a további, kiegészítő indokoláskérés szükségességének irányait. Egy esetben a következőképpen fogalmazott a KDB: „A Döntőbizottság áttekintette az ajánlatkérő indokoláskéréseit és azokban nem lett fel arra vonatkozó kérés/kérdés, hogy az ajánlati árat ne csak egy órára vetített költségek ismertetésével mutassa be az ajánlattevő, hanem másképp, ezért a Döntőbizottság szerint az, hogy az ajánlattevő esetleg nem kifejezetten az ajánlatkérő elvárása szerint készítette el az indokolásait, még nem szolgálhat a Kbt. 73. § (2) bekezdése szerinti érvénytelenség alapjául. A Döntőbizottság álláspontja szerint az ajánlatkérő e körben adott indokai érvénytelenséget nem, legfeljebb további kiegészítő indokoláskérést alapozhatnak meg.”²⁸

Az indokoláskérési folyamat lezárása

A fentiekre tekintettel tehát valahol határt kell szabni az ajánlattevői korrekció, kiegészítés és részletezés lehetőségének. A *konzultáció lezárására* – vagyis a további, kiegészítő indokoláskérés mellőzésére – vonatkozó döntés is kulcsfontosságú a jogszerű bírálat szempontjából, hiszen az ajánlatkérő két alapvető hibát véthet ebben a körben: további, kiegészítő indokolást nem kér, pedig az indokolás nem oszlatott el minden kételyt, nem oldott fel minden ellentmondást, és erre lenne lehetőség újabb indokoláskéréssel. Ha ezt megtagadja az ajánlatkérő, és a rendelkezésre álló adatok alapján nyilvánítja akár érvényessé, akár érvénytelenné az ajánlatot, akkor jogsértést követ el. Ugyanis „Ha a kapott áringdolás az ajánlati ár megalapozottságáról hozandó döntéshez

nem elégséges, a kiegészítő áringdolás-kérés egyben kötelezettsége is az ajánlatkérőnek.”²⁹ Vagyis „Amenyiben az indokok nem objektívek, nem fogadhatók el és nem egyeztethetők össze a gazdasági ésszerűséggel, az ajánlatkérő további tájékoztatást kérhet. Ajánlatkérő tájékoztatáskérési kötelezettsége fennáll akkor is, ha bizonyos költségelemek tényleges tartalmát megállapítani nem tudja, erre feltételezéseket nem alapíthat.”³⁰ Mindebből az is következik, hogy „az ajánlattevőnek már az ajánlattételkor rendelkeznie kell az ajánlati árat megalapozó adatokkal, és az áringdolás-kérésben foglaltak teljesítése az ajánlattevő kötelezettsége. Ez azonban nem azt jelenti, hogy a le nem zárt indokoláskérési eljárásban az ajánlatkérő által kért kiegészítő áringdolást az ajánlatkérő nem köteles elbírálni.” [...] A döntőbizottsági, illetve bírósági gyakorlat alapján az ajánlattevő az áringdolás és a kiegészítő áringdolás során olyan adatokat tár az ajánlatkérő elé, amelyekkel már az ajánlattételkor is rendelkezett, az indokoláskérési eljárásban az ajánlattevő kötelezettsége az ajánlatkérőt meggyőzni az ajánlata teljesíthetőségéről.”³¹ Egy példa arra, hogy az ajánlatkérő túl korán zárta le a folyamatot, és nem tisztázott bizonytalan elemeket: „az ajánlattevő indokolásában megjelölte az általa kalkulált alapbér összegét, azonban az nem látható, hogy a megjelölt adatok felhasználásával milyen számítási módszerrel került az kiszámításra, mert számítási levezetést nem tartalmaz az indokolás. Az ajánlattevő megjelölt ugyan egy számítási módszert, viszont az alapján nem az indokolásban megjelölt alapbér összeg jön ki eredményül. Így a Döntőbizottság álláspontja szerint ezen meghatározó költségelem kapcsán nem lehet megállapítani az indokolásban rendelkezésre álló adatokból, hogy az megalapozott-e. A szabadság, betegszabadság kapcsán megjelölt árösszeg tekintetében sem egyértelmű az indokolás, hogy a Munka törvénykönyvében előírtakat ennek körében milyen mértékben vette figyelembe az ajánlattevő, mi alapján kalkulálta az általa megjelölt összeget. Ugyanígy a szociális hozzájárulási adó, szakképzési hozzájárulás és rehabilitációs hozzájárulás tekintetében is megjelölésre került egy összeg az indokolásban, azonban hogy az milyen számítással, mit alapul véve,

²⁷ A KDB D.54/20/2026. számú határozata, [49].

²⁸ A KDB D.125/15/2026. számú határozata, [30].

²⁹ A Fővárosi Törvényszék 103.K.707.389/2020/17. számú ítélete, [27].

³⁰ A KDB D.355/10/2011. számú határozata. Ld. még a D.367/21/2011. számú határozatot.

³¹ A KDB D.38/23/2026. számú határozata, [143]–[144].

jogszabályoknak megfelelően került-e kiszámításra, nem állapítható meg az indokolásból. A Döntőbizottság álláspontja szerint az ajánlatkérő ezért e körben megsértette a Kbt. 72. § (3) bekezdésében foglalt bírálati kötelezettségét akkor, mikor nem kért további indokolást e körben.”³² Fontos, hogy nemcsak az összecszerúséget, hanem más kötelezettségvállalások teljesíthetőségét is vizsgálni kell,³³ hiszen csak így lehet megalapozottan állást foglalni az elfogadhatóság kérdésében. Egy esetben azt rögzítette a KDB, hogy az ajánlattevő a szerződés tárgyát képező számítógépek „helyszínre szállítása, telepítése, beállítása, üzembe helyezése és az eszközök használata betanítása körében számítógépenként hozzávetőleg 4 perces időtartammal számol. Ezen egy eszközre jutó időtartamban még benne van a szállítás ideje is, amely nem ismert, tekintettel arra, hogy nem áll rendelkezésre azzal kapcsolatos információ, hogy a számítógépeket honnan tervezte szállítani a nyertes ajánlattevő az ajánlatkérő székhelyére. A Döntőbizottság szerint a nyertes indokolása alapján nem lehet állást foglalni abban a kérdésben, hogy a számítógépenként vett 4 perces időtartam teljesíthető kötelezettségvállalás-e vagy sem, és ez nem is képezi feladatát.”³⁴ Ebből azt a következtetést vonták le, hogy „Az ajánlatkérő jogszerűtlenül mulasztotta el a kiegészítő indokoláskérését a nyertes ajánlattevőtől azzal összefüggésben, hogy az informatikai eszközök helyszínre szállítását, telepítését, beállítását, üzembe helyezését és az eszközök használata betanítását mely módon kívánja megvalósítani.”³⁵ Ezen túlmenően a „jelentős eltérések” (ellentmondások) sem maradhatnak feltáratlanul. Ahogy egy esetben megállapították, „Az ajánlatkérőnek a számításban keletkezett érték különbség tisztázása érdekében, kiegészítő áringdolást kellett volna kérnie a nyertes ajánlattevőtől.”³⁶ Ha viszont nincs ellentmondás, akkor jogszerű a folyamat lezárása. Egy további példa is említhető

ennek megfelelően: „A Döntőbizottság összevetette az egymással időalapon összefüggő táblákat, melyek közül a saját költségéta 'óra' és 'nap' alapú, míg a költségterv 'munkával végzett napok száma' elszámolást tartalmazott. A Döntőbizottság megállapítja, hogy a munkával végzett napok száma mennyiségi meghatározás, különböző óra lebontású munkanapot foglalhat magában, nem minden munkával töltött nap jelent azonos munkaórát. A Döntőbizottság a saját költség kérdésében ajánlatkérő álláspontját osztja, oly módon, hogy az eltérő adatok tekintetében a kettő tábla összevetéséből való kiindulás hibás, mivel az eltérő munkával töltött napok eltérő munkaórát foglalhatnak magukba. A Döntőbizottság rögzíti, hogy így nem ellentmondó a nyertes ajánlattevő áringdolása e tekintetben, így nem indokolt kiegészítő áringdolás kérése, illetve érvénytelené nyilvánítást sem eredményezhet.”³⁷

Ha viszont már rendelkezésre állnak teljes körűen a szükséges adatok, viszont azok nem támasztják alá a vállalat, és ennél fogva megalapozottan lehet dönteni az érvénytelenség körében, akkor nem lehet jogszerűtlen módosítások, kiegészítések végrehajtásának kérésével az ajánlat érvényességét kizárni újabb indokoláskérésrel. Hasonló a probléma lényege a kétszeres hiánypótlás kérdéséhez és tilalmához, azonban nem azonosítható vele teljes körűen, visszautalva arra, hogy „A hiánypótlási eljárás során az ajánlatkérő mechanikusan ellenőrzi, hogy az ajánlattevő eleget tett-e a hiánypótlási felhívásban foglaltaknak, és a benyújtott dokumentum megfelel-e a vonatkozó jogszabályi előírásoknak és az ajánlatkérő rendelkezéseinek. Az áringdolás során a beérkezett válasz(oka)t az ajánlatkérőnek értelmezni is kell.”³⁸ Tehát vannak esetek, amikor már nem alkalmazható eszköz a további, kiegészítő indokolás. Egy őrszvédelmi szolgáltatások (élőőrös őrzés) tárgyú közbeszerzési eljárásban – az ajánlatkérő által sem vitatott módon – „a

³² A KDB D.495/18/2019. számú határozata, [14].

³³ „Az [ajánlattevő] helytállóan hívta fel a Kbt. 72. § (7) bekezdését is, mivel az aránytalanul alacsony ár körében nem csak összecszerúség, hanem kötelezettségvállalás teljesítése is vizsgálendő, melybe beletartozhat az ajánlattevő által a szállítás és összeszerelés teljesítésére kalkulált időráfordítás teljesíthetősége. A KDB téves jogértelmezése azzal a következménnyel járna, hogy azáltal, hogy az ajánlati felhívás egyösszegű ajánlati ár megadását kérte, az aránytalanul alacsony árra vonatkozó áringdolásban nem lennének vizsgálhatóak az egyes költségelemek, mely által ez a jogintézmény kiüresedne, és lehetetlenné válna az ajánlati ár teljesíthetőségének és objektivitásának megítélése.” A Fővárosi Törvényszék a 103.K.702.664/2024/13. számú ítélete, [27]–[28].

³⁴ A KDB D.45/9/2026. számú határozata, [30].

³⁵ A KDB D.45/9/2026. számú határozata, [31].

³⁶ A KDB D.671/20/2025. számú határozata, [20].

³⁷ A KDB D.671/20/2025. számú határozata, [20].

³⁸ A KDB D.348/18/2024. számú határozata, [95]. A kereset elutasításáról ld. a Fővárosi Törvényszék 106.K.703.061/2024/22. számú ítéletét.

nyertes ajánlattevő indokolásában nem a teljes óraszámot vette alapul, csak arra hivatkozott, hogy ebből még nem következik az, hogy az ajánlati árát is erre alapozva nem megfelelően adta meg. [...] Tehát a nyertes ajánlati ára nem a teljes előírt mennyiséget foglalja magában. E körben nincs helye további indokoláskérésnek sem, mivel ezen óramennyiségre alapította a nyertes az ajánlati árát, melyet nem lehet indokolással korrigálni, mivel az a megajánlott ajánlati árra is kihatással lenne.”³⁹ A KDB ebben a körben úgy foglalt állást, hogy „a nyertes ajánlattevő ajánlati árát nem az ajánlatkérő által a közbeszerzési dokumentációban előírt feltételeknek megfelelően, nem az abban előírt teljes mennyiségre adta meg, így ajánlata érvénytelen.”⁴⁰ Az érvénytelenség jogalapjaként a KDB azonban nem azt jelölte meg, hogy az ajánlat aránytalanul alacsony árat tartalmaz, hanem azt, hogy az ajánlat egyéb módon nem felel meg a közbeszerzési dokumentumokban meghatározott feltételeknek, de azt is jogsértésként állapították meg az ajánlatkérő terhére, hogy más elemekben elfogadta az indokolást további, kiegészítő árindokolás kérése hiányában.⁴¹ Egy másik, árubeszerzés tárgyú eljárásban az ajánlattevőtől a humánerőforrás költségeinek megbontását kérte az ajánlatkérő („a saját alkalmazásban állók és alvállalkozók szerint fő, nap, napidíj, szumma nettó díj bontásban”),⁴² ezt a részletezést az ajánlatkérő azonban nem kapta meg. A jogorvoslati kérelmet benyújtó ajánlattevő az indokolásában vitatta a munkavállalókra vonatkozó lebontás kérését, ilyen jellegű kimutatást egyáltalán nem csatolt. A KDB megvizsgálta az indokolást, és megállapította, hogy bár abban megbontásra kerültek az egyes tevékenységek óráköltségei, ez azonban az egyes munkatársak óráfordítása és költségei bemutatását nem helyettesítheti. Ezen túlmenően vizsgálták az újabb indokoláskérés kereteit: „Bár a Kbt. 72. § (3) bekezdése lehetővé teszi az ajánlatkérő számára, hogy az indokolás elfogadhatóságának megítéléséhez – ha az elfogadhatóság kétséges – további kiegészítő

indokolást kérjen az ajánlattevőtől, jelen esetre a Döntőbizottság szerint irányadónak kell tekinteni a Fővárosi Törvényszék 3.Kf.650.120/2014/8. számú ítéletében kifejtetteket, amely szerint: ‘Ha az egyértelmű felhívásra az ajánlattevő nem ad megfelelő tartalmú választ, nem lehet helye ismételt felhívásnak, mert a [rég] Kbt. 69. § (3) bekezdése csak további, a megadott árindokolásra épülő tájékoztatáskérés lehetőségét biztosítja.’ Jelen esetben tehát az ajánlatkérő által alkalmazott [...] érvénytelenség megalapozottan került alkalmazásra, tekintettel arra, hogy az indokolás nem támasztotta alá megfelelően az ajánlati árát, és további kiegészítő indokoláskérésnek már nem volt helye.”⁴³

A folyamat *elhúzódó jellege* körében figyelembe kell venni azt is, hogy minden ajánlattevő árképzése egyedi, más megközelítést, gondolatmenetet alkalmazhat, mint az ajánlatkérő, tehát lehet, hogy egy párbeszéd, több állomásból álló kommunikációs folyamat útján jutnak el ugyanahhoz az eredményhez, vagyis az ajánlatkérő meggyőzéséhez. Ez az út tehát hosszabb és több lépésből állhat adott esetben, mint egy egyszerű „egy hiánypótlási felhívás – egy hiánypótlás” megközelítésére épülő eljárás, tekintettel arra, hogy „Az ajánlatkérőnek van lehetősége akár több alkalommal is további kiegészítő indokolást kérni még az ajánlattevőtől, ha úgy látja, hogy az indokolásban szereplő adatok elfogadhatósága kétséges, de az ajánlattevőnek is törekednie kell, sőt kötelessége, érdeke is a részletes, mindenre kiterjedő indokolás benyújtása.”⁴⁴ Vagyis „A hiánypótlás szabályaitól eltérően a Kbt. 72. §-a nem korlátozza a jogintézmény alkalmazásának a gyakoriságát, ezért arra hivatkozni sem lehet jogszerűen.”⁴⁵

Ugyanakkor elképzelhető, hogy nem kell újra indokolást kérni, hanem a rendelkezésre álló adatok alapján meg lehet ítélni a kérdést,⁴⁶ vagy le kell vonni a hiány miatt az érvénytelenség jogkövetkezményét. Vagyis lehet, hogy azért nem kell már további, kiegészítő indokolást kérni, mert *az indokolás már megfelelő.* „Az indokolás

³⁹ A KDB D.495/18/2019. számú határozata, [13].

⁴⁰ A KDB D.495/18/2019. számú határozata, [13].

⁴¹ A KDB D.495/18/2019. számú határozata, [13]-[14].

⁴² A KDB D.465/19/2025. számú határozata, [75].

⁴³ A KDB D.465/19/2025. számú határozata, [75].

⁴⁴ A KDB D.470/15/2021. számú határozata, [24].

⁴⁵ A Fővárosi Törvényszék 103.K.701.761/2021/24. számú ítélete, [30].

⁴⁶ „Az ajánlatkérőt [a Második] Kbt. 86. § (3) bekezdése alapján sem terhelte további tájékoztatás kérési kötelezettség, mivel nem tartotta elfogadhatónak és a gazdasági ésszerűséggel összeegyeztethetőnek a kérelmező indokolását.” A KDB D.720/16/2010. számú határozata.

akkor megfelelő, ha abból az ajánlatkérő meg tudja állapítani a részletezett költségelemek alapján, hogy az ajánlati ár tartalmaz valamennyi jogszabályban és egyéb módon vállalt olyan kötelezettséget, amelynek figyelembevételével az [ajánlattevő] az ajánlati ára kialakításakor kalkulált. Az indokolásból ki kell tűnnie, hogy az egyes költségelemeket terhelő, kötelezően figyelembe veendő kiadásokat az ajánlattevő belekalkulálta az ajánlati árába.”⁴⁷ A másik eset az, hogy az *ajánlattevő hibát vétett* az indokolás kapcsán: nem nyújtott be valamilyen dokumentumot, kifejezetten megjelölt ajánlatkérői kérdésre nem adott választ, tehát figyelembe kell venni azt a korlátot, amely szerint nem lehet parttalaná tenni a folyamatot, és addig kérdezni, amíg valamennyi hiányt, hibát, ellentmondást nem orvosol az ajánlattevő. Ugyanis a „kialakultnak tekinthető joggyakorlat értelmében az ajánlatkérő vizsgálata nem lehet parttalan, és nem irányulhat arra, hogy a megfelelő, objektív alapú indokoláshoz vezető ajánlattevői közreműködés hiányában is mindenképpen az ajánlat teljesíthetőségére helyeződjön ki (103.K.707.389/2020/17.).”⁴⁸ Ebből adódóan meg kell határozni a további, kiegészítő indokoláskérés és az arra adható ajánlattevői válasz (kiegészítő indokolás) határait.

A további, kiegészítő indokoláskérés tartalma és az ahhoz való kötöttség

Vizsgálni kell az ajánlatkérői felhívás, vagyis a további, kiegészítő indokoláskérés tartalmát, az ahhoz való kötöttség kérdését is. Egyrészt ebben a körben is hangsúlyos az ajánlatkérő azon feladata, hogy *konkrét kérdéseket, kéréseket* fogalmazzon meg. Egy esetben a következőképpen fogalmaztak: „a további tájékoztatás kérése akkor tölti be funkcióját, ha nem általános jelleggel műszaki, gazdasági, jogi indoklásra, illetve dokumentumok, adatok szolgáltatására hivatkozik, hanem nevesíti a már benyújtott indokolás azon részeit, amelyekhez azt alátámasztó dokumentum csatolását kéri, illetve amelyek megítéléséhez a konkrét projektre, an-

nak műszaki tartalmára konkretizált tájékoztatás szükséges.”⁴⁹ Az ajánlatkérő emellett nem terjeszkedhet túl a közbeszerzési eljárás feltételein. Ha ezeket megtartja, akkor jogsértés sem állapítható meg. („Az ajánlatkérő kiegészítő indokoláskérése az indokoláskérésben előírt, és a közbeszerzési eljárás feltételein alapuló adatok, információk rendelkezésre bocsátására irányult, a kiegészítő indokoláskérés az indokolásban nem teljesített, az ajánlattevő által összevontan közölt adatok bekérésére vonatkozott a kiegészítő indokoláskérésben megnevezett költségelemek esetében. Az ajánlatkérő ezáltal nem követett el jogsértést a kiegészítő indokoláskéréssel.”)⁵⁰ A közbeszerzési eljárás feltételeinek keretein belül lehetőség van egyedi költségelemekre nézve forgalmazói adatok kérésére is, nem állapítható meg a jogsértés, különösképpen akkor nem, ha az ajánlatkérő nem korlátozza, hogy az ajánlattevő milyen módon köteles igazolni a kért adatokat, információkat („az ajánlatkérő a kiegészítő indokoláskérésben helytállóan utalt az adott költség igazolásának tartalmára, az igazolás módját azonban nem követelte meg.”)⁵¹

Másrészt az ajánlattevőnek a feltett kérdésekre valamilyen módon *választ kell adni*, ugyanis „Ha ajánlattevő valamely adatot vagy információt nem ad meg az indokoláskérésre vagy kiegészítő indokoláskérésre az eljárásnak ebben a szakaszában előterjesztett válaszában, a későbbiek folyamán ezen információkra, mint ajánlata elfogadhatóságát alátámasztó körülményekre már alappal nem hivatkozhat, és azokat utólag sem pótolhatja a jogviták során. Az ajánlatkérői döntés megalapozottságát, jogszerűségét a kiadott felhívásokra benyújtott indokolások, tájékoztatások alapján kell megítélni.”⁵² Alapvető követelmény tehát, hogy „Ami az árindokolás kérésben szerepelt, (legalább) arra vonatkozóan kell benyújtani az indokolást, e körben az ajánlat érvénytelenségét csak az eredményezi, ha a kifejezetten kért, az ajánlatkérő által megjelölt adatot, árelemet nem tartalmazza az indokolás. Amennyiben ilyen hiány nincs, de az indokolásban bemutatottak kapcsán kétség merült fel, akkor további kiegészítő indokoláskérés által kell

⁴⁷ A KDB D.245/13/2022. számú határozata.

⁴⁸ A Fővárosi Törvényszék 106.K.703.443/2024/19. számú ítélete, [57].

⁴⁹ A KDB D.329/11/2011. számú határozata. A kereset elutasításáról ld. a Fővárosi Törvényszék 14.K.34.620/2011/7. számú ítéletét.

⁵⁰ A KDB D.140/17/2023. számú határozata, [150].

⁵¹ A KDB D.140/17/2023. számú határozata, [153].

⁵² A KDB D.1002/16/2016. számú határozata.

meggyőződni az indokolásban foglaltakról és az ajánlati ár megalapozottságáról.”⁵³ („Az ajánlatkérői kiegészítő indokolásadásra való felhívás köti az ajánlatkérőt és az [ajánlattevőt] is...”)⁵⁴ Ennek megfelelően „hiányzó tételek pótlására nincs lehetőség a Kbt. szabályai szerint kiegészítő indokolás keretében. A kiegészítő indokolás a megadott adatok tekintetében szolgálhat további, kiegészítő információval, hiányzó tételek pótlására nincs lehetőség.”⁵⁵ Így ezen elv mentén ítélték meg a korábban említett esetben azon formaruha költségeinek hiányát, amellyel az ajánlattevő azért nem számolt, mert azzal rendelkezett, viszont számolnia kellett volna az arculatváltozás lehetőségével és költségeivel is. Így „A formaruha kapcsán felmerülő költségek hiánya tekintetében kiegészítő indokolásra nincs lehetőség.”⁵⁶ Másik példa: „ha az ajánlattevő valamely költséggel az áringdolásában nem kalkulál, akkor azt a későbbiekben (kiegészítő áringdolásaiban) nem számíthatja be más tételekhez. A társasági adóval kapcsolatban a Döntőbizottság megállapította, hogy az első indokolásban nem kerültek feltüntetésre ezen költségelemek, míg a kiegészítő indokolásban már kalkulált velük az [ajánlattevő].”⁵⁷ Vagyis az ilyen adatok „kapcsán további kiegészítő indokolás/felvilágosítás kérésnek nincs helye, mert az ajánlatkérő e körben már kért az [ajánlattevőtől] indokolást, felvilágosítást.”⁵⁸

A korábbi indokolások kiegészítése, módosítása, korrekciója

Ahogy arról szó volt, „A Kbt. 72. § (3) bekezdése és a döntőbizottsági, illetve bírósági gyakorlat alapján az ajánlattevő az áringdolás és a kiegészítő áringdolás során olyan adatokat tár az ajánlatkérő elé, amelyekkel már az ajánlattételkor is rendelkezett, az indokoláskérsi eljárásban az ajánlattevő kötelezettsége az ajánlatkérőt

meggyőzni az ajánlata teljesíthetőségéről.”⁵⁹ Ebből az a kérdés is adódik, hogy *mennyiben lehet új elemekkel kiegészíteni a korábbi indokolást?* Kiinduló elv lehet, hogy „a kiegészítő áringdolás [...] nem jelentheti azt a lehetőséget az ajánlattevő számára, hogy az áringdolásban bemutatott adatokat módosíthassa, megváltoztathassa [...] és ezzel támassza alá korábban bemutatott árképzését. A kiegészítés abban az esetben fogadható el újabb áringdolás körében, ha az csak a korábbi árképzés magyarázatára szolgál.”⁶⁰ Alapvető lehetőség tehát, hogy az ajánlattevő új információkat is közöljön az ajánlati ára teljesíthetőségének bizonyítására. Egy esetben a KDB jogellenesnek ítélte az ajánlatkérő érvénytelenné nyilvánító döntését. Úgy fogalmaztak ugyanis, hogy „A Kbt. nem tiltja, és az ajánlatkérő sem tiltotta meg, hogy a kiegészítő indokolásban az ajánlattevő részletes, tételes adatokat, akár új információkat közöljön az ajánlatának bizonyítására. Az ajánlatkérő nem mutatott be olyan bizonyítékot, amely azt támasztaná alá, hogy az ajánlattevő kiegészítő indokolása az ajánlattétel után keletkezett, utólagos, nem teljesíthető adatokra épülne, az ajánlat teljesíthetetlen lenne, és az ajánlattevő az ajánlati kööttséget megsértette volna.”⁶¹ Nem bizonyult tehát elegendőnek az ajánlatkérő részéről a „formális eljárásjogi érvelés”, hiszen a döntésnek az ajánlat tényleges vizsgálatán kellett volna alapulnia, be kellett volna mutatnia olyan számításokat vagy piaci adatokat, amelyek alapján a megajánlott egységár nyilvánvalóan teljesíthetetlen lenne, emellett az ajánlatkérő „Nem cáfolta érdemben az ajánlattevő azon bizonyítékát sem, hogy jelenleg is végez az ajánlattevő hasonló munkát alacsonyabb egységáron, amely bizonyítékra vonatkozóan az ajánlatkérő a bírálatot elmulasztotta.”⁶² Az ajánlatkérő feladatát akként összegezték, hogy „az ajánlat egésze, ezen belül a kiegészítő áringdolás

⁵³ A KDB D.314/20/2025. számú határozata, [84].

⁵⁴ A KDB D.597/26/2023. számú határozata, [62]. A Fővárosi Törvényszék 106.K.701.441/2024/10. számú ítélete a bírságot kiszabó rendelkezését megsemmisítette és a KDB-t e körben új eljárásra kötelezte.

⁵⁵ A KDB D.470/15/2021. számú határozata, [36].

⁵⁶ A KDB D.470/15/2021. számú határozata, [36].

⁵⁷ A KDB D.54/32/2024. számú határozata, [145].

⁵⁸ A KDB D.4/15/2021. számú határozata, [52].

⁵⁹ A KDB D.38/23/2026. számú határozata, [144].

⁶⁰ A KDB D.121/24/2026. számú határozata, [138].

⁶¹ A KDB D.38/23/2026. számú határozata, [145]–[146].

⁶² A KDB D.38/23/2026. számú határozata, [147]–[149].

teljeskörű figyelembevételével is, érdemi mérlegeléssel kell ismételten elbírálnia az ajánlattevő ajánlatát.”⁶³ Egy új, korábban be nem mutatott szállítóeszközzel történő kiegészítés azonban egy másik esetben már jogszerűen vezetett érvénytelenséghez.⁶⁴

Az ajánlati ár érintetlenül hagyása mellett azonban a *tévesen kalkulált költségelemek utóbb nem módosíthatók*, így például akkor, ha heti egyszeri szállítási alkalom helyett hárommal kell volna számolnia az ajánlattevőnek.⁶⁵ Vagyis a kiegészítő, további árindokolásban a megadott adatokból kell kiindulni. „Amennyiben csupán magyarázza, kiegészíti a már megadott árindokolást, az önmagában nem vezet az ajánlat érvénytelenségének megállapításához, viszont egyes költségtételek mértékének, valamint az összköltséghez és az ajánlati árhoz viszonyított arányának módosítása nem tekinthető objektív alapú indokolásnak.”⁶⁶ Az indokolás meg nem felelése tehát nemcsak akkor állapítható meg, ha a számszaki levezetésből az következik, hogy az ár aránytalanul alacsony, hanem akkor is, ha a kiegészítő árindokolásban sor kerül az adatok módosítására, egyes költségelemek átírására, újabb elemekkel történő bővítésére.⁶⁷ Számos jogvita származott abból, hogy hol húzódik a pontosítás, a magyarázat, a csekély jellegű korrekció és a tiltott módosítás határa, említhető olyan határozat is, amelynek indokolása részletesen kitér egyes példák

ismertetésére is.⁶⁸

A további, kiegészítő indokolással nem lehet tehát eltérni a korábbi tartalmaktól, a korábbi hibákat nem lehet kijavítani, hiszen az már nem magyarázat lenne, hanem *jogellenes módosítás*. Ugyanis „A kiegészítő indokolás egyik korlátja az ajánlati kötöttség intézménye, amely megköveteli az ajánlattevőtől, hogy az árindokolásában ajánlatától, az abban foglalt ajánlati elemektől ne térjen el.”⁶⁹ Másképpen fogalmazva, „Az indokolás nem tartalmazza fel az ajánlattevőt arra, hogy módosítson az árrészletezőben megadott vállalásán, annak bármely elemén, mivel az ajánlati ár módosítását jelentené, mely azonban tiltott az ajánlati kötöttségre tekintettel. Amennyiben az ajánlati ár módosul az indokolás vagy a kiegészítő indokolás alapján, az az ajánlat érvénytelen.”⁷⁰ (A KDB az „egyéb meg nem felelés” érvénytelenségi jogalapját jelölte meg ebben a döntésében.)⁷¹ Csekély mértékű változtatások azonban még elfogadhatók lehetnek adott esetben a megfelelő vizsgálat céljából: „Az érvénytelenítő döntésben hivatkozott hibás adatok hatása az átalánydíj mértékére elhanyagolható mértékű volt (20 km különbség, illetve 1.800-Ft többletköltség). A Döntőbizottság megállapította, hogy a korrekciók nem zárták ki az [ajánlattevő] ajánlati ára indokoltságának a Kbt. 72. § (3) bekezdés szerinti tartalmi vizsgálatát, mivel sem a szakmai ajánlat nem változott, sem az ár

⁶³ A KDB D.38/23/2026. számú határozata, [150]. Ld. még a következő megfogalmazást: „Az ajánlatkérő az [ajánlattevő] árindokolását és kiegészítő árindokolását nem mérlegelte, nem elemezte, nem értelmezte, pusztán azokat a kifejezéseket sorolta fel, amelyeket nem talált tételesen az [ajánlattevő] válaszaiban.” A KDB D.348/18/2024. számú határozata, [96]–[98]. A kereset elutasításáról ld. a Fővárosi Törvényszék 106.K.703.061/2024/22. számú ítéletét.

⁶⁴ Ld. a KDB D.121/24/2026. számú határozatának [138]–[141] pontját.

⁶⁵ A KDB D.471/11/2019. számú határozata. („A kérelmező által az árindokolás során megadott adatok, nem minősülnek számitási és adminisztrációs hibának, és nem minősülnek pontosításnak sem, objektívnak nem tekinthetők, annak adatai tehát nem támasztották alá az ajánlati ára megalapozottságát, az ajánlatkérő jogszerűen állapította meg” az érvénytelenséget.) A kereset elutasításáról ld. a Fővárosi Törvényszék 103.K.700.536/2019/13. számú ítéletét.

⁶⁶ A KDB D.539/18/2019. számú határozata.

⁶⁷ A KDB D.4/19/2019. számú határozata. A kereset elutasításáról ld. a Fővárosi Törvényszék mint elsőfokú bíróság 103.K.700.175/2019/10. számú ítéletét.

⁶⁸ „A D.440/12/2012. számú határozatban foglalt tényállás szerint az árindokolás alapját képező egyik földrajzi, utazási viszonylat kihagyásra került, nem pedig téves adatot javítottak. A D.852/11/2014. számú határozat tényállása szerint az árindokolás során a szakmai ajánlat nagymértékű számszaki változtatására került sor. A D.45/7/2015. számú határozat tényállása szerint az árindokolás során a szakemberek létszáma, a mérnöknapiok száma és üzemanyagköltség tárgyában került sor adatváltoztatásra. A D.361/8/2015. számú határozat tényállása szerint a kérelmező árindokolásában és kiegészítő árindokolásában a szakemberekre jelentős mértékben eltérő munkanapokkal kalkulált és ezzel összefüggésben került sor gépkocsi költség csökkentésre. A D.171/18/2016. számú határozat tényállása szerint az árindokolásban alvállalkozó bevonására került sor. A Döntőbizottság álláspontja szerint a kérelmező az árindokolás tartalmi kontrolljához szükséges adatokon nem változtatott, mert nem az ajánlati helyszínektől eltérő földrajzi helyekre adott meg alapadatot, távolságadatot, illetőleg eltérő földrajzi helyeken számolt helyszíni megjelenésekkel, hanem az ajánlatkérő által meghatározott ajánlati helyszínekre vonatkozóan adott költségszámítást, melyre vonatkozó számítási hibát javíthatott, amire az ajánlatkérő részben fel is hívta.” A KDB D.164/14/2018. számú határozata, [14]. A kereset elutasításáról ld. a Fővárosi Törvényszék 103.K.700.853/2018/17. számú ítéletét.

⁶⁹ A KDB D.480/15/2022. számú határozata, [79].

⁷⁰ A KDB D.522/24/2019. számú határozata, [34].

⁷¹ A KDB D.522/24/2019. számú határozata, [34].

meghatározásának a szerzői jog értékével összefüggő tilalmába a számítási hibák javítása nem ütközött.”⁷² Egy másik példa: az ajánlattevő „bemutatta az ajánlatkérő felhívása szerint, hogy a rezsioradíja milyen költségeket tartalmaz, az abban lévő számítási hibát a kiegészítő indokolásban javította és indokát adta, hogy miért számolt magasabb rezsioradíjjal, mint a bemutatott tényleges rezsioradíja. Azon körülmény, hogy magasabb rezsioradíjjal számolt, mint a ténylegesen nála felmerülő rezsioradíj, nem eredményezi az ajánlat érvénytelenségét. [...] a rezsioradíj kapcsán végzett számítási hiba javítás, pontosítás nem hatott ki az árindokolásban [...] bemutatott részletes költségbeutatóra, nem módosította az ajánlati árat.”⁷³ Megemlíthető egy másik eset is az elfogadhatóság körében: az ajánlattevő „olyan jelentéktelen mértékű – 1.800.-Ft-os –, az eljárás becsült értékéhez viszonyítottan oly mértékben csekély, képletezési hibából adódó tételt javított az áralkulációs táblázatban, amely érdemben nem lehetett kihatással a szerződés adott áron történő teljesítésére és nem alapozhatta volna meg az aránytalanul alacsony ár miatti érvénytelenítés jogszerűségét.”⁷⁴ Bizonyos fokú módosítások végrehajtása esetén azonban már *megdőllhet az indokolás objektivitása*, ugyanis „az árindokolás az ajánlat magyarázatára szolgál, a kiegészítő indokolás pedig ehhez képest további magyarázatra ad lehetőséget, de tartalmi, a korábban egyes elemekre adott magyarázat módosítására, eltérő magyarázatára nem, mert ez eleve kétségessé teszi az addig megadott válaszokat.”⁷⁵ Például „az eredetileg az ajánlati ár megadásakor nem megfelelően megadott költségtelek oly mértékű módosulása és módosítása következett be, amely már objektív alapú indokolásnak nem tekinthető.”⁷⁶ Vagy – a korábban említett másik példát idézve – „a nem az ajánlatkérő által előírt óraszámval való kalkulálás érdemi hibát jelent, nem számítási hibát takar. Továbbá az indokolások így nem tényszerűek, nem objektívek, mivel az indokolásban

foglaltakat nem kiegészítette, megerősítette az érdekelte a kiegészítő indokolásban, hanem egy új tartalmú indokolást nyújtott be.”⁷⁷ Vagyis „Az indokolás meg nem felelősége nem csak akkor állapítható meg, ha a megajánlott ár aránytalanul alacsony, hanem akkor is, ha az indokolás az adatok változtatása miatt nem megfelelő. Amennyiben az indokolások nem feleltethetők meg egymásnak, az ajánlatkérő el sem juthat az ajánlati ár kirívóan alacsony voltának megítéléséhez, miután az elégtelen, ellentmondó válaszok az ajánlat ilyen tartalmú érdemi vizsgálatának akadályai.”⁷⁸ Tehát „az indokolás meg nem felelősége nem pusztán azt jelenti, hogy az adatok számszaki levezetése alapján az állapítható meg, hogy a megajánlott ár aránytalanul alacsony, hanem egyéb aspektusból – jelen esetben az adatok módosítása, változtatása és egyéb számszaki eltérések miatt – nem megfelelő az ajánlattevő indokolása. Ilyen eset, ha az ajánlattevő az árindokolások során az abban foglalt adatokat módosítja, az egyes költségelemeket átírja, újabb elemekkel bővíti. Amennyiben csupán magyarázza, kiegészíti a már megadott árindokolást, az önmagában nem vezet az ajánlat érvénytelenségének megállapításához, viszont egyes költségtelek mértékének, valamint az összköltséghez és az ajánlati árhoz viszonyított arányának módosítása nem tekinthető objektív alapú indokolásnak.”⁷⁹ Így például egy esetben megállapították, hogy „A kiegészítő árindokolás [...] nem a benyújtott ajánlat további magyarázatát adta, nem is adminisztrációs hiba korrekcióját jelentette, hanem az ajánlat módosítását a helpdesk szolgáltatásban közreműködő szakemberek számának megváltoztatásával.”⁸⁰ Egy további példa: „A nyertes ajánlattevő valójában újrakalkulálta az árait, költségeit, amire nincs lehetőség a közbeszerzési eljárás során. Az ajánlattevő ajánlatához kötve van az ajánlattételi határidőt követően. A fentiek a nyertes ajánlat érvénytelenségét eredményezik, az indokolásban foglaltak nem igazolták, támasztották alá a nyertes

⁷² A KDB D.164/14/2018. számú határozata, [14]. A kereset elutasításáról ld. a Fővárosi Törvényszék 103.K.700.853/2018/17. számú ítéletét.

⁷³ A KDB D.329/22/2025. számú határozata, [85].

⁷⁴ A KDB D.121/24/2026. számú határozata, [144].

⁷⁵ A Fővárosi Törvényszék K.707.389/2020/17. számú ítélete, [28].

⁷⁶ A KDB D.245/13/2022. számú határozata.

⁷⁷ A KDB D.506/24/2025. számú határozata, [52].

⁷⁸ A Fővárosi Törvényszék K.707.389/2020/17. számú ítélete, [30].

⁷⁹ A KDB D.539/18/2019. számú határozata, [64].

⁸⁰ A Fővárosi Törvényszék 106.K.703.443/2024/19. számú ítélete, [58].

ajánlattevő ajánlati árát, mely kapcsán kiegészítő indokolásnak sincs helye, azzal sem korrigálhatók az indokolásban és az ajánlatban foglalt *ellentmondások, hibák*. Amennyiben az ajánlatban és az indokolásban eltérő, ellentmondásos adatok szerepelnek, azok tisztázására nincs lehetőség, azon esetben az ajánlat érvénytelen. Az indokolást ezért nem fogadhatta volna el az ajánlatkérő, azt nem megfelelően értékelte.”⁸¹ Vagyis „A kúriai gyakorlat egyértelmű abban a tekintetben is, hogy a kiegészítő árindokoláskérés nem lehet parttalan, tehát az egyértelműen feltárt ellentmondások után nem kötelezettsége az ajánlatkérőnek további árindokoláskérés az ellentmondások eloszlatására.”⁸² Ahogyan arról korábban szó volt, az előző és a későbbi indokolásoknak összhangban kell állniuk, hiszen „az ajánlati ár magyarázatát adó árindokolások egymásra épülnek, azokban megadott adatok csak együtt értelmezhetők, a közölt adatok objektivitása is csak együttes vizsgálat alapján ítéltető meg. Ezért az a körülmény, hogy az ajánlattevő kiegészítő árindokolásának tartalma önmagában véve objektív adatokra épül, nem jelenti egyben azt is, hogy az ajánlattevő ajánlatát objektív alapú indokolással alátámasztotta.”⁸³

Ebben a körben egy másik gyakorlati példa is megemlíthető a fentiekén kívül. Egy közbeszerzési eljárásban az ajánlatkérő azt írta elő, hogy hetente három alkalommal kerüljön sor élelmiszerek (szárzárú) kiszállítására. Az ajánlattevő a további, kiegészítő indokolásában már eltérő adatokat adott meg az ajánlati árát megalapozó, a szállításhoz kapcsolódó munkabér költségére, a gépjármű fenntartási költségére, valamint a teljes költségére és a nyereség összegére is. Ennek az volt az oka, hogy az ajánlattevőnek az ajánlati ár érintetlenül hagyása mellett a tévesen heti egyszeri szállítással kalkulált költségelemét módosítani kellett, ezért az indokolások objektív alapúnak nem nevezhetők, az ajánlatkérőnek nem volt más lehetősége, mint az ajánlat érvénytelenségét megállapítani, és ez jogszerű volt a KDB szerint. Úgy fogalmaztak, hogy „Az ajánlattételkor kalkulált ajánlati ár egyes elemeinek téves számítása miatt nem alkalmazható a nyere-

ség terhére történő elszámolás, az adott költségelemet ott kell feltüntetni, ahol az felmerült, nem terhelhető a nyereség összegébe (keresztfinanszírozás tilalma). Az ajánlattevő által az árindokolás során megadott adatok, nem minősülnek számítási és adminisztrációs hibának, és nem minősülnek pontosításnak sem, objektívnek nem tekinthetők, annak adatai tehát nem támasztották alá az ajánlati ára megalapozottságát.”⁸⁴ A bíróság is osztotta ezt az álláspontot: „Az objektivitás szó értelmezése kérdésében nem volt vita a felek között. Abban azonban tévedett az ajánlattevő, hogy az árindokolásokban foglaltakat – az ott szolgáltatott adatok objektivitását – önmagukban kell vizsgálni. A fentiekben már kifejtettek szerint az ajánlati ár magyarázatát adó árindokolások egymásra épülnek, azokban megadott adatok csak együtt értelmezhetők, a közölt adatok objektivitása is csak együttes vizsgálat alapján ítéltető meg. Ezért az a körülmény, hogy az ajánlattevő kiegészítő árindokolásának tartalma önmagában véve objektív adatokra épül, nem jelenti egyben azt is, hogy az ajánlattevő ajánlatát objektív alapú indokolással alátámasztotta. Nem hagyható ugyanis figyelmen kívül, hogy az ajánlat és az első árindokolás heti egyszeri szállítással számolt, a kiegészítő árindokolás azonban a korábbi adatokat átdolgozva, heti háromszori szállítással számolva úgy maradhatott az ajánlati ár keretei között, hogy egyes tételeken módosított és a nyereség mértékét is csökkentette. Az ajánlatot a maga komplexitásában kell vizsgálni – nem önmagában a háromszori szállítással kalkulált költségek Kbt. 72. § (3) bekezdése szerinti megfelelőségét –, miután az ajánlattevő azonos végösszeg mellett ajánlata egyszeri szállításra kalkuláltan már adott egyfajta magyarázatot első árindokolásában, amit az ajánlatkérő nem tállt az ajánlati árát megalapozónak. Az árindokolás és a kiegészítő árindokolás tartalmát tekintve eltérő szolgáltatást jelenít meg a fentiek szerint. Az árindokolások objektivitásának vizsgálata keretében ajánlatkérő észlelte és helyesen állapította meg, hogy a kiegészítő árindokolás a megajánlott szolgáltatástól eltér, azaz a két árindokolás más-más tartalmú szolgáltatás árára

⁸¹ A KDB D.385/19/2023. számú határozata, [65].

⁸² A Fővárosi Törvényszék K.707.389/2020/17. számú ítélete, [34].

⁸³ A Fővárosi Törvényszék 103.K.700.536/2019/13. számú ítélete, [32].

⁸⁴ A KDB D.471/11/2019. számú határozata, [34]. A kereset elutasításáról ld. a Fővárosi Törvényszék 103.K.700.536/2019/13. számú ítéletét.

ad magyarázatot.”⁸⁵

Az indokolás struktúrája kapcsán szó volt az *ajánlattevői mozgástérről*, amelyet behatárol az értékelési szempontokon kívül az is, hogy az ajánlatkérő előírta-e árazott költségvetés, illetve ártáblázat csatolását. Ha nem is írta elő *költségvetés* benyújtását, az nem jelenti azt, hogy az ajánlattevő utóbb megváltoztathatná a korábbi indokoláskérés alapján megadott költségelemeket. („Az ajánlatkérő nem adott ki költségvetést, amit az ajánlatban be kellett volna árazni, viszont az árindokoláskérésben meghatározta azokat a költségelemeket, tételeket, amelyeket be kellett mutatni, aminek egyes tételeit utóbb az ajánlattevő a kiegészítő árindokolásban megváltoztatta.”)⁸⁶

Vannak olyan esetek, amikor a *korrekció* még *elfogadható* keretek között valósul meg, van, amikor a téves adatok javítása még beilleszthető a jogszerűség keretei közé. Egy esetben a következőképpen fogalmaztak: „A Döntőbizottság megállapította, hogy az ajánlattevő a 2. és 3. árindokolásában nem változtatta meg az utazási költségek egyik tételét sem (helyszínelések, egyeztetések száma és a felkeresendő intézmények megjelölése, az utazások célpontjai, a gépjárművek és szakemberek száma, a napidíj és az átlagos km költség összege), kizárólag az indokolásában adott téves adatokat javította. Az ajánlatkérő a vállalkozói díjat fix összegű, egyösszegű átalánydíjként határozta meg azzal, hogy az árváltozásokból eredő kockázatokat az ajánlattevők viselik. [...] A Döntőbizottság megállapította, hogy a korrekciók nem zárták ki az ajánlattevő ajánlati ára indokoltságának a Kbt. 72. § (3) bekezdés szerinti tartalmi vizsgálatát, mivel sem a szakmai ajánlat nem változott, sem az ár meghatározásának a szerzői jog értékével összefüggő tilalmába a számítási hibák javítása nem ütközött.”⁸⁷

Elképzeltető az is, hogy az indokolás és a későbbi indokolás között az *ellentmondás csak látszólagos*, például a megjelölt haszon mértéke kapcsán. Az ajánlattevő 5%-os hasznot jelölt meg az indokolásában, összességében adta meg a haszon értékét és mértékét, ami

ténylegesen az összesített ajánlati ár 5,1%-át jelentette. A kiegészítő indokolásában nem vitatható módon volt a haszon összértéke tekintetében némi eltérés, „azonban az érvénytelen részeknél számolva a haszon (1. rész: 4,98% , 4. rész: 5,09%) az ajánlattevő által megjelölt 5%-os, így ezen nyilatkozat megfelel az ajánlattevő által az indokolásban megadott 5%-os mértéknek. A Döntőbizottság megállapította, hogy az indokolásban az ajánlattevő összességében adta meg három részre a haszon összértékét, illetve kifejtette, hogy 5%-os hasznot kíván realizálni, majd a kiegészítő árindokolásban részenként adta meg a haszon értékét, mely a fentiekben bemutatottak szerint az 5%-nak megfelel, így nem is beszélhetünk ellentmondásról az indokolás és a kiegészítő indokolás között, hiszen a két dokumentum más összefüggésben tartalmazta a megadott adatokat.”⁸⁸ Felmerülhet az is, hogy az adatok *kerekítés* miatt térnek el, ennek alapján érvénytelenség nem állapítható meg: „Fontos annak rögzítése is, hogy a kerekítés alkalmazásával adódhatnak eltérések a %-os értékeknél, amik előidézhetik azt a helyzetet, hogy a számadatok nem azonosak. A Döntőbizottság az összesített ajánlati ár 0,049%-ának megfelelő érték feltételezett hiányát megállapítani nem tudta az ajánlati ár teljesíthetősége szempontjából, így az ajánlattevő kérelmének a fentiek alapján helyt adott, és megállapította, hogy az ajánlatkérő összegezésében foglalt érvénytelenségi ok nem áll fenn.”⁸⁹ Ugyanígy megfelelő lehet az, ha az ajánlattevő a szerződés teljes időtartamát megjelöli az indokolásban, de a *költségek vetítése alapját éves szinten rögzíti*. „Az ajánlatkérő megjelölte továbbá, hogy az ajánlattevő nem a szerződés teljes időtartamával számolt. A Döntőbizottság e körben megállapította, hogy az ajánlattevői indokolás a szerződés időbeli hatályaként 16 hónapot jelölt meg, csak a költségek vetítési alapját rögzítette éves szinten, az egyévi felmerülő költségeket vette alapul az egyévi rendezvény számhoz viszonyítva, így a Döntőbizottság álláspontja szerint ez megfelelő volt.”⁹⁰ Végül egy további példa is említhető, amelyben az ellentmondás nem eredményezhette az érvénytelenséget.

⁸⁵ A Fővárosi Törvényszék 103.K.700.536/2019/13. számú ítélete, [32].

⁸⁶ A KDB D.245/13/2022. számú határozata.

⁸⁷ A KDB D.164/14/2018. számú határozata, [14]. A kereset elutasításáról ld. a Fővárosi Törvényszék 103.K.700.853/2018/17. számú ítéletét.

⁸⁸ A KDB D.98/13/2025. számú határozata, [87].

⁸⁹ A KDB D.98/13/2025. számú határozata, [91].

⁹⁰ A KDB D.470/15/2021. számú határozata, [37].

Egy esetben a *szállítási távolságok voltak ellentmondásosak*: az első indokolásában az ajánlattevő tévesen rögzítette azt, némileg ugyanis nagyobb távolsággal számolt először. „Ebből következően a kiegészítő indokolásban az indokolásban szereplő mennyiséghez képest valóban csökkent a szállítási távolság, ugyanakkor a fajlagos költség nem változott. A 'nettó szállítási ktg Ft/to' oszlop értékei és a költségstruktúra – az

ajánlati ár változatlansága mellett – a fentiek következtében nyilvánvalóan csökkentek, ez a körülmény a Döntőbizottság álláspontja szerint ugyanakkor nem teszi irreálisan alacsonnyá vagy megalapozatlanná az [ajánlattevő] ajánlati árat. Nyilvánvalóan, ha az ajánlati ár *nagyobb távolságú szállításra is fedezetet nyújt, akkor a rövidebb távolságú szállításra is.*”⁹¹

⁹¹ A KDB D.203/28/2023. számú határozata, [101].